

ORYGINALIZM JAKO KONCEPCJA WYKŁADNI KONSTYTUCJI

MIKOŁAJ BARCZENTEWICZ*

ABSTRAKT

Zaledwie trzydzieści pięć lat temu narodził się w Stanach Zjednoczonych nurt na gruncie konstytucjonalizmu i teorii prawa, którego celem było "przywrócenie Amerykanom utraconej Konstytucji" (R. Barnett). Podstawową intuicją tego nurtu było przekonanie, że sędziowie nie mają władzy, by decydować o zmianie znaczenia przepisów konstytucji, które to znaczenie raz ustalone w momencie uchwalenia zmienione może być jedynie w formalnym procesie poprawek. Nurt ten przyjął nazwę oryginalizmu i jest dziś jednym z najgłośniejszych dyskutowanych tematów wśród amerykańskich akademickich prawników. Początkowo oryginalizm miał postać swoistej statycznej wykładni celowościowej, lecz pod wpływem krytyki z czasem przyjął formę statycznej wykładni językowej wspieranej wykładnią dynamiczną. Najbardziej teoretycznie zaawansowaną prezentacją oryginalizmu jest obecnie "Semantic Originalism" L. Soloma i on będzie stanowić podstawę mojego wystąpienia.

---

*Mikołaj Barczentewicz jest studentem Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych na Uniwersytecie Warszawskim oraz członkiem Stowarzyszenia Filozofii Prawa i Filozofii Społecznej - Sekcja Polska IVR.

Strona internetowa autora: www.barczentewicz.com.

I. Podstawowe pojęcia

Dla potrzeb tej pracy przyjmuję, że oryginalizm jest normatywną koncepcją wykładni Konstytucji Stanów Zjednoczonych.² Nie pretenduje więc do opisu rozumowań, które prawnicy przeprowadzają w praktyce - w zamian oferuje metodę, którą według jej zwolenników *powinno* się stosować. Oryginalizm nie jest pomyślany jako adekwatne narzędzie do wykładni aktów prawnych niższego rzędu³ ani konstytucji innych państw niż Stany Zjednoczone.

Nie powinno się utożsamiać oryginalizmu z tekstualizmem, który to termin odnosi się zarówno do koncepcji wykładni ustaw (ang. *statutory interpretation*), jak i nurtu w ramach oryginalizmu.⁴ Tekstualizm w swojej formie ścisłej, określane również mianem *konstrukcjonizmu*, to wyłączone stosowanie wykładni językowej.⁵ Bardziej powszechna forma tekstualizmu, *kontekstualizm*, dopuszcza równoprawne stosowanie wykładni systemowej. Tekstualizm jest najczęściej przedstawiany jako wykładnia statyczna, chociaż podejmowane są nieliczne próby sformułowania tekstualizmu jako

---

² *Oryginalizm* w literaturze pojawia się w różnych znaczeniach i sama ta nazwa denotuje niejednorodną kolekcję często bardzo odległych od siebie koncepcji wykładni konstytucji (czasami nawet nazywa się oryginalizmem statyczny tekstualizm w wykładni ustaw). Dlatego też poniższą prezentację opieram głównie na pracach, które uznają za *twardy rdzeń* oryginalizmu, jednocześnie pomijając przypadki graniczne. Zob. Lawrence B. Solum, *Originalism* (2010), at http://lsolum.typepad.com/legal_theory_lexicon/2004/01/legal_theory_le_1.html; Lawrence B. Solum, *Incorporation and Originalist Theory*, 18 *Journal of Contemporary Legal Issues* (2009); Lawrence B. Solum, *Semantic Originalism* Illinois Public Law Research Paper at <http://ssrn.com/abstract=1120244>; Mitchell N. Berman, *Originalism is Bunk*, 84 *New York University Law Review* (2009).

³ Kevin M. Stack, *The Divergence of Constitutional and Statutory Interpretation*, 75 *U. Colo. L. Rev.* (2004).

⁴ William M. Treanor, *Against Textualism*, 103 *Northwestern University Law Review* (2009).

⁵ Terminologia polskiej teorii prawa jedynie w przybliżeniu oddaje istotę diskutowanych stanowisk, jednak zdaniem autora jej użycie jest uzasadnione.

wykładni dynamicznej.⁶ Oryginalizm to przykład wykładni statycznej *par excellence*.

Zarówno oryginalizm, jak i tekstualizm są uznawane za rodzaje formalizmu, gdyż ich zwolennicy kładą nacisk na związanie decyzji sędziowskich *zwykłym* lub *potocznym* znaczeniem tekstu. Jak zauważa Andrei Marmor, tekstualizm w wielu sytuacjach nie pozwoli sędziom na *uzupełnienie* rzekomych luk w prawie, dzięki czemu obszary nieregulowane prawnie pozostaną nieregulowane. Według Marmora cecha ta wyjaśnia poparcie dla tekstualizmu w kręgach konserwatywnych i wolnorynkowych.⁷

Posługując się terminologią polskiej teorii prawa można powiedzieć, że cechą amerykańskiego formalizmu jest przywiązanie do wykładni językowej i wykładni systemowej oraz znaczna nieufność wobec wykładni funkcjonalnej. Bardziej problematyczna jest kwestia stosunku formalizmu do wykładni celowościowej, gdyż niektórzy oryginaliści za podstawowy substrat w procesie wykładni uważają *intencje* autorów Konstytucji. Za to tekstualiści wykładnię celowościową odrzucają.

II. Krótka historia oryginalizmu

Za symboliczny moment narodzin współczesnego oryginalizmu uznaje się publikację w 1977 r. książki Raoula Bergera "Government by Judiciary".⁸ Berger krytykował rozszerzającą wykładnię C z t e r n a s t e j

---

⁶ J. T. Hutchens argumentuje za stanowiskiem, które określa jako *ewolucyjny tekstualizm* (w przeciwieństwie do *oryginalistycznego tekstualizmu*). Zob. J T Hutchens, *A New New Textualism: Why Textualists Should Not Be Originalists*, 16 Kansas Journal of Law & Public Policy (2007).

⁷ Andrei Marmor, *The Immorality of Textualism*, 38 Loy. LAL Rev. (2004). Marmor twierdzi, że nawet absurdalny rezultat wykładni językowej jest uzasadniony na gruncie tekstualizmu (jak np. w sprawie *US v. Marshall*). Uważany za oryginalistę sędzia Antonin Scalia dopuszcza odejście od wykładni językowej w przypadku absurdalnego rezultatu, ale już John Manning taki wyjątek wyklucza.

⁸ Trzeba jednak pamiętać, że idea stosowania wykładni statycznej Konstytucji jest znacznie starsza, o proto-oryginalizmie możemy na przykład mówić w odniesieniu do pracy XIX-wiecznego abolicjonisty Lysandera Spoonera pt. "The Unconstitutionality of Slavery" (1860), zob. Helen J. Knowles, *Securing the 'Blessings of Liberty' for All: Lysander Spooner's Originalism*, 5 New York University Journal of Law & Liberty (2010).

Poprawki dokonywaną przez Sąd Najwyższy w tzw. *epoce Warrena*.⁹ Jego krytyka skierowana była przeciwko obrońcom wolności obywatelskich popierającym aktywizm sędziowski. Berger postulował powrót do poszukiwania *pierwotnych* (ang. *original*) *intencji twórców* Konstytucji, gdyż - jego zdaniem - jedynie one mogą zapewnić ochronę wolności i praw obywateli przed sędziowską i legislacyjną arbitralnością.

Od samego początku pojęcie *intencji* sprawiało kłopot, gdyż nie ma jednoznacznej odpowiedzi na pytanie, co dokładnie nazwa ta desygnuje (oczekiwania, plany, obawy, nadzieje, etc.). Używając polskiej terminologii teoretycznej można określić ten etap jako dominację statycznej wykładni celowościowej.

Przyjęło się uznawać sędziego Sądu Najwyższego Antonina Scalię za twórcę koncepcji, która odpowiada na problemy wiązania oryginalizmu z intencjami twórców Konstytucji. W myśl *oryginalizmu znaczeniowego* (ang. *original public meaning originalism*), Konstytucję czytać należy tak, jak robiliby to interpretatorzy współcześni jej opracowaniu i przyjęciu. Dla określenia tego stanowiska stosuje się często nazwę *nowy oryginalizm*.

W swoim słynnym wykładzie z 1988 roku Scalia dowodził, że oryginalizm jest znacznie bardziej kompatybilny z systemem demokratycznym niż stanowisko mu przeciwne (czyli *nie-oryginalizm*).¹⁰ Jego zdaniem społeczeństwo demokratyczne nie potrzebuje, by jego konstytucyjne gwarancje odzwierciedlały *współczesne wartości*, całkiem dobrze radzą sobie z tym wybory. Wszelkie zmiany przepisów konstytucji powinny być poddane długiej i żmudnej procedurze, zanim pierwotne gwarancje konstytucyjne będą można uznać za minione.

Wśród zwolenników *nowego oryginalizmu*, oprócz sędziego Scalii, wymienić należy także sędziego Clarence'a Thomasa¹¹ i teoretyków Randy'ego Barnetta oraz Keitha Whittingtona. Tym ostatnim zawdzięczamy wyraźne rozróżnienie konstytucyjnej interpretacji od konstrukcji, którego przyczyną jest uznanie istnienia

---

⁹ Ang. *Warren Court*; datuje się ją na lata 1953-1969, nazwa pochodzi od nazwiska Prezesa Sądu, sędziego Earla Warrena.

¹⁰ Antonin Scalia, *Originalism: The lesser evil*, U. Cinn. L. Rev. (1988).

¹¹ Gregory E. Maggs, *Which Original Meaning of the Constitution Matters to Justice Thomas?*, 4 NYU JL & Liberty (2009).

problemu *nieokreśloności Konstytucji* (ang. *constitutional indeterminacy*).

W 2008 roku, Lawrence Solum zaproponował najbardziej rozbudowaną teoretycznie i wydaje się - spójną teorię oryginalizmu, którą określił mianem *oryginalizmu semantycznego*.¹² Koncepcja Soluma mieści się w szerszym nurcie nowego oryginalizmu, gdyż oparta jest na pierwotnym znaczeniu (ang. *original meaning*), a nie pierwotnych intencjach (ang. *original intent*).

Dostrzeżenie przez oryginalistów konieczności stosowania rozwiniętej konstrukcji w niektórych przypadkach, dało podstawę m.in. Jack'owi M. Balkinowi (Yale University) do stwierdzenia, że oryginalizm da się pogodzić ze stanowiskiem *living constitutionalism* (w dosłownym tłumaczeniu: *żyjącego konstytucjonalizmu*) - Balkin nazywa to stanowisko *kompatybilizmem*.

Living constitutionalism postuluje stosowanie dynamicznej wykładni funkcjonalnej. Intencją jego zwolenników jest uwolnienie się od *martwej ręki*, która nakreśliła przeszło 220 lat temu tekst Konstytucji. Uważają oni, że zasady, którymi kierowali się ojcowie założyciele niekoniecznie muszą być korzystne w obecnych realiach, w związku z postulują zerwanie więzi, którą tak podkreślają oryginaliści.

III. Oryginalizm semantyczny

Lawrence Solum swoją podstawową charakterystykę oryginalizmu opiera na wyjaśnieniu trzech pojęć (znaczenie, interpretacja, konstrukcja) i podaniu czterech postulowanych przez niego zasad *oryginalizmu semantycznego* (ang. *Semantic Originalism*). Pojęcie *znaczenie* (ang. *meaning*) Solum traktuje jako *treść semantyczną* lub *znaczenie językowe* (znaczenie semiotyczne w sensie najwęższym¹³).

Interpretacja (ang. *constitutional interpretation*) polega na odkryciu tak rozumianego znaczenia. Konstrukcja (ang. *constitutional construction*) to przełożenie treści semantycznej na reguły (normy) prawa konstytucyjnego.¹⁴

---

¹² Solum, *Semantic Originalism*.

¹³ Jerzy Pelc, *Wstęp do semiotyki* (Wiedza Powszechna. 1984).

¹⁴ Solum, *Incorporation and Originalist Theory*, 437.

Proces interpretacji i konstrukcji normy może być niemal niezauważalny (np. kiedy Konstytucja stanowi, że każdy stan w Unii reprezentowany jest przez dwóch senatorów, sytuacja wydaje się być prosta: znaczenie to *dwóch senatorów* i norma prawna będzie mówić także o *dwóch senatorach*), ale może też sprawiać poważne trudności, które tylko w części są rozwiązywane na etapie interpretacji. To właśnie przy interpretacji bada się wszystkie funkcje semiotyczne (w szczególności pragmatyczne), jak i szczególny kontekst wypowiedzi. Czasami jednak mamy do czynienia z nieostrością lub niewyraźnością, których nie da się usunąć przy użyciu wykładni językowej - wtedy rozstrzygnięć dokonujemy na etapie konstrukcji. Warto zwrócić uwagę, że konstrukcja nie jest już ani analizą tekstu, ani intencji jego twórców, ani kontekstu jego powstania - jest to decyzja mniej lub bardziej arbitralna (zależnie od przyjętych zasad konstrukcji).

Przedstawmy teraz za Solumem cztery podstawowe tezy jego oryginalizmu semantycznego:

Teza o petryfikacji (ang. *fixation thesis*) - znaczenie jest ustalone w momencie wypowiedzi (sformułowanie i ratyfikacja przepisu Konstytucji), zmiany zwyczajów językowych nie mogą go modyfikować. Solum podaje jako przykład wyrażenie *domestic violence*, które obecnie znaczy tyle co *przemoc domowa* (ang. *spouse abuse*) - pierwotne znaczenie to jednak: *bunt, rebelia, wojna domowa*.

Teza o znaczeniu przepisu (ang. *clause meaning thesis*) - treść semantyczna każdego przepisu Konstytucji jest określona przez znaczenie w języku potocznym, aczkolwiek z kilkoma zastrzeżeniami. Po pierwsze, trzeba brać pod uwagę kontekst tworzenia i ratyfikacji dokumentu, o ile znany jest on interpretatorom Konstytucji. Po drugie, niektóre zapisy mogą być specyficzne dla języka prawnego Konstytucji i posiadać inne znaczenie niż w języku potocznym. Po trzecie, Konstytucja może zawierać normy nie sformułowane *explicite* (koncepcja *implikatur konstytucyjnych*). Po czwarte, Konstytucja zawiera pewne wyrażenia, których znaczenie sama definiuje (definicje projektujące).

Teza o kontrybucji (ang. *contribution thesis*) - semantyczna treść Konstytucji wnosi pewien wkład do systemu prawa. Według Soluma najbardziej przekonująca jest umiarkowana wersja tej tezy - treść semantyczna Konstytucji wyznacza reguły prawa konstytucyjnego (w wersji ekstremalnej prawo konstytucyjne jest tożsame z pierwotnym znaczeniem, w wersji słabej pierwotne znaczenie tylko pośrednio może wpływać na reguły prawa konstytucyjnego). Mitchell Berman identyfikuje jeszcze skromniejszą wersję, która miałaby polegać na stwierdzeniu, że pierwotne

znaczenie powinno być brane pod uwagę, ma pewną doniosłość przy konstruowaniu reguł prawa konstytucyjnego. Berman słusznie stwierdza, że taka teza jest trywialna i trudno byłoby znaleźć kogokolwiek gotowego jej zaprzeczyć.¹⁵

Teza o wierności (ang. *fidelity thesis*) - istnieją dobre powody do afirmowania postawy wierności wobec Konstytucji.

Ujmując rzecz najbardziej zwięźle, oryginalizm to dwa zasadnicze twierdzenia: (1) znaczenie językowe każdego przepisu Konstytucji zostało ustalone w momencie sformułowania i ratyfikacji (*teza o petryfikacji*), (2) pierwotne znaczenie wyznacza granice prawidłowej (legitymowanej) praktyki konstytucyjnej (*teza o kontrybucji*).¹⁶

IV. Problemy oryginalizmu semantycznego

Krytyka oryginalizmu semantycznego L. Soluma może polegać na wykazaniu problemów wiążących się zarówno z tezą o petryfikacji, jak i z tezą o kontrybucji.

Teza o petryfikacji jest według Soluma twierdzeniem pozytywnym, opiera się na filozofii języka i opisuje w jaki sposób językiem się posługujemy.¹⁷ Z tego punktu widzenia można próbować podważyć tezę Soluma, że Konstytucja jest typem wypowiedzi, który nie ulega zmianie (Konstytucję w rozumieniu oryginalistycznym można uznać za pierwszy z długiego łańcucha egzemplarzy). Można również odrzucić zastosowanie filozofii języka Paula Grice'a, na której opiera się Solum, do komunikacji poprzez tekst (za problematyczne można uznać zastosowanie reguły konwersacyjnej - ang. *cooperation principle* - do sytuacji odbiorcy tekstu sprzed 222 lat).

Według Andrew Coana Solum twierdzi, że znaczenie językowe Konstytucji musi być pierwotnym powszechnym znaczeniem (ang. *original public meaning*) ponieważ ustalenie znaczenia w momencie wypowiedzi jest logicznie konieczne dla pisemnej komunikacji, która nie cechuje się jednoczesnością nadania i odbioru komunikatu. Coan uważa, że argument ten zakłada swoją konkluzję - gdyż to czy i w jakim zakresie komunikacja (tak jak jest rozumiana w tym

---

¹⁵ Berman, 21, 33.

¹⁶ Solum, *Incorporation and Originalist Theory*, 416.

¹⁷ Lawrence B. Solum, *Reply to Griffin, Part Six: Interpretive Pluralism*(2008), [at http://lsolum.typepad.com/legaltheory/2008/05/post.html](http://lsolum.typepad.com/legaltheory/2008/05/post.html).

argumencie) powinna być celem wykładni konstytucyjnej jest właśnie przedmiotem sporu pomiędzy oryginalistami i nie-oryginalistami.¹⁸

Z kolei Stephen Griffin wskazuje, że teza o petryfikacji nie jest spójna z tradycją głównego nurtu oryginalizmu, gdyż dopuszcza możliwość *wyczerpania się* znaczenia, czyli sytuacji w której pierwotne znaczenie nie wystarczy do skonstruowania reguły prawnej. Griffin uważa, że cechą oryginalizmu jest dopuszczenie wyłącznie takiej konstrukcji, która w całości oparta jest na pierwotnym znaczeniu lub intencjach. Dopuszczenie *pluralizmu* metod na etapie konstrukcji to dla Griffina radykalne odcięcie się od tradycyjnego oryginalizmu.¹⁹

Krytyka tezy o kontrybucji traktowanej jako twierdzenie normatywne musi być oparta albo na podważeniu jej uzasadnienia, albo na odrzuceniu konsekwencji, które przyniosłoby jej przyjęcie.

W literaturze spotyka się próby obalenia tezy o kontrybucji rozumianej jako twierdzenie pozytywne i mogło by wydawać się, że krytyka ta jest konkluzywna.²⁰ Oczywiście, konkluzywność krytyki jest zależna od tego, jaki kwantyfikator *Solum* stawia przed stwierdzeniem, że pierwotna treść semantyczna wyznacza reguły prawa konstytucyjnego. Jeżeli jest to kwantyfikator ogólny, wystarczy wskazać jeden kontrprzykład, by twierdzenie sfalsyfikować. *Solum* sam podaje trzy takie przykłady i jednocześnie stwierdza, że tego typu przypadki są rzadkie, dlatego też większość materiału empirycznego wskazuje na funkcjonowanie tezy o kontrybucji w praktyce.²¹ Przy takiej interpretacji, nie korzystającej z kwantyfikatora ogólnego, konieczne byłoby wykazanie, że w dużej liczbie przypadków sądy odchodzą od pierwotnego znaczenia, co może nie być tak proste.

Solum twierdzi wprost, że teza o kontrybucji w wersji umiarkowanej jest niekontrowersyjna wśród amerykańskich prawników. Mimo to krytycy, jak Mitchell Berman, uważają, że

---

¹⁸ Andrew B. Coan, *The Irrelevance of Writtenness in Constitutional Interpretation*, 158 *University of Pennsylvania Law Review*, 150 (2010).

¹⁹ Stephen Griffin, *Solum on Semantic Originalism: Take Two*(2008), at <http://balkin.blogspot.com/2008/05/solum-on-semantic-originalism-take-two.html>.

²⁰ Stephen M. Griffin, *Rebooting Originalism*, *U. Ill. L. Rev.* (2008).

²¹ *Solum*, *Semantic Originalism.*, 138-139.

argumenty podawane przez Soluma za tezę o kontrybucji nie są wystarczające.²²

Praktyczne zastosowanie tezy o kontrybucji w wersji proponowanej przez Soluma miałyby poważne konsekwencje dla amerykańskiego porządku prawnego. W literaturze podnosi się, że oznaczałoby to uznanie niekonstytucyjności znacznej części tego, co określa się dziś mianem *rząd federalny*, wraz z jego socjalnymi programami typu Medicare i Medicaid.²³ Możliwe jest jednak, że nie tylko zwolennicy daleko posuniętej regulacji gospodarki znaleźliby się w niekomfortowej sytuacji - Jack Balkin argumentuje, że prawo do aborcji daje się obronić na gruncie pierwotnego znaczenia.²⁴

Teza o kontrybucji nie dopuszcza wyjątków - reguły prawa konstytucyjnego są wyznaczone przez pierwotną treść semantyczną. Jeśli pierwotne znaczenie nie dopuszcza federalnego ubezpieczenia zdrowotnego, lub jeśli gwarantuje prawo do aborcji, z punktu widzenia tezy o kontrybucji nie ma miejsca na dyskusję o pozakonstytucyjnych walorach tych regulacji. Taka dyskusja może mieć miejsce jedynie, gdy pierwotne znaczenie jest nieostre lub niewyraźne.

V. Podsumowanie

Przedstawiona powyżej koncepcja oryginalizmu semantycznego wyróżnia się w morzu oryginalizmów z dwóch względów: po pierwsze - dzięki walorom analitycznym, unikaniu ukrytych założeń i jasnym sformułowaniu podstawowych tez, a po drugie - poprzez próbę oparcia oryginalizmu na tezie o petryfikacji uzasadnianej przez odwołanie do filozofii języka. Brakuje obecnie systematycznej krytyki oryginalizmu semantycznego, zarówno pod kątem tezy o petryfikacji, jak i tezy o kontrybucji. Wydaje się, że najbardziej znaczącym efektem wprowadzenia rozróżnienia na interpretację i konstrukcję oraz dopuszczenia różnych metod konstrukcji jest częściowe zatarcie granicy pomiędzy oryginalizmem i *żyjącym konstytucjonalizmem*.

---

²² Berman, 33.

²³ Jamal Greene, et al., *Profiling Originalism*, Columbia Public Law Research Paper.

²⁴ Jack M. Balkin, *Abortion and Original Meaning*, 24 Const. Comment. (2007).

Bibliografia

- Lawrence B. Solum, *Originalism*(2010), at http://lsolum.typepad.com/legal_theory_lexicon/2004/01/legal_theory_le_1.html.
- Lawrence B. Solum, *Incorporation and Originalist Theory*, 18 *Journal of Contemporary Legal Issues* (2009).
- Lawrence B. Solum, *Semantic Originalism* Illinois Public Law Research Paper at <http://ssrn.com/abstract=1120244>.
- Mitchell N. Berman, *Originalism is Bunk*, 84 *New York University Law Review* (2009).
- Kevin M. Stack, *The Divergence of Constitutional and Statutory Interpretation*, 75 *U. Colo. L. Rev.* (2004).
- William M. Treanor, *Against Textualism*, 103 *Northwestern University Law Review* (2009).
- J T Hutchens, *A New New Textualism: Why Textualists Should Not Be Originalists*, 16 *Kansas Journal of Law & Public Policy* (2007).
- Andrei Marmor, *The Immorality of Textualism*, 38 *Loy. LAL Rev.* (2004).
- Helen J. Knowles, *Securing the 'Blessings of Liberty' for All: Lysander Spooner's Originalism*, 5 *New York University Journal of Law & Liberty* (2010).
- Antonin Scalia, *Originalism: The lesser evil*, *U. Cinn. L. Rev.* (1988).
- Gregory E. Maggs, *Which Original Meaning of the Constitution Matters to Justice Thomas?*, 4 *NYU JL & Liberty* (2009).
- Jerzy Pelc, *Wstęp do semiotyki* (Wiedza Powszechna. 1984).
- Lawrence B. Solum, *Reply to Griffin, Part Six: Interpretive Pluralism*(2008), at <http://lsolum.typepad.com/legaltheory/2008/05/post.html>.
- Andrew B. Coan, *The Irrelevance of Writtenness in Constitutional Interpretation*, 158 *University of Pennsylvania Law Review* (2010).
- Stephen Griffin, *Solum on Semantic Originalism: Take Two*(2008), at <http://balkin.blogspot.com/2008/05/solum-on-semantic-originalism-take-two.html>.
- Stephen M. Griffin, *Rebooting Originalism*, *U. Ill. L. Rev.* (2008).
- Jamal Greene, et al., *Profiling Originalism*, *Columbia Public Law Research Paper*.
- Jack M. Balkin, *Abortion and Original Meaning*, 24 *Const. Comment.* (2007).
- Philip P. Frickey, *Interpretive-Regime Change*, 38 *Loy. LAL Rev.* (2004).